

MB
25191

ÖNVÉDELMI TÚZOLTÓFELSZERELÉSEK ÉS ANYAGOK HASZNÁLATA

című diafilm magyarázó szövege

KIADJA
A BELÜGYMINISZTERIUM
LEVELETALOM ORSZAGOS PARANCSNOKSAGA
BUDAPEST, 1955

18 25134

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
Némedéknapló
1965. évi A. 12582 sz.

R
2

R
1965

ÖNVÉDELMI TŰZOLTÓFELSZERELÉSEK ÉS ANYAGOK HASZNÁLATA

(Cím vetítésekor olvasandó.)

Háború esetén a legjobb légelhárítás mellett is juthatnak ellenséges repülőgépek a hátszárág fölé és ott leszórhatják pusztító terhüket. A légitámadások során az ellenség egyik főcélja az, hogy sok és nehezen oltható tüzet okozzon és ezekkel a tüzekkel pusztításokat végezzen, üzemeket, lakóházakat tegyen tönkre, és terményeket elégessen.

1. kép. A tűz megismerése nagyjelentőségű esemény volt az ősember életében. A tűz segítségével tudott az ércékből fémeket előállítani, ezzel tudta mindennapi ételmét megfőzni. A tűz mindennapi életünkben nélkülözhetetlen. Üzemeink, gyáraink csak a tűz melegének felhasználásával tudnak dolgozni. Mi magunk is naponta használjuk a tüzet főzésre, világításra, fűtésre, dohányzásra stb. A tűzzel való bánáshoz azonban hozzáértés szükséges.

2. kép. Hozzánemértés, vagy felelőtlen, gondatlan bánásmód elszabadítja, pusztítóvá teszi az egyébként áldásos tüzet.

Az elszabadult pusztító tűz mindenkiben félelmet kelt, s e félelem sok esetben pánikká fajul. A kép baloldalán a Párizsi Operaház égése látható. Az akkori tűzoltóság szakszerű beavatkozása következtében a tűz kevés halálos áldozatot követelt, de annál többen lelték halálukat a tömegpánik, a fejetlenség következtében. Olyan üzemben azonban, mint amilyen a kép jobboldalán is látható, ahol a dolgozók fegyelmezetten viselkednek, még tűz esetén sem tör ki pánik. A kiképzett légoltalmi

segéd-tűzoltóság a hivatásos tűzoltókkal karöltve, eredményes munkát tud végezni.

Nézzük meg, hogyan keletkezhet tűz és mi okozza a tűz hatalmas pusztító erejét.

3. kép. Ahhoz, hogy tűz keletkezzen, bizonyos előfeltételek megteremtése szükséges. Ha otthonunkban tüzet akarunk gyújtani, előkészítjük a gyufát, a papirost, a fát és kiszedjük a kályhából a hamut. Ezzel a tűzgyújtás három előfeltételének egyidejű találkozását segítettük elő. Rendelkezésre áll az éghető anyag, a levegő és a gyufa alakjában a megfelelő hőfok, amelyen az anyag égni képes.

4. kép. A tűz megrakása és meggyújtása után a három előfeltétel egyidejű találkozása esetén megindul az égés, a gyufával a gyúlési hőmérsékletre felmelegített éghető anyag meggyullad és égni kezd. Ha kevés a levegő, fűjük a tüzet, hogy jobban égjen, mert több levegő jelenlétében az égés gyorsabban megy végbe.

5. kép. Ha a tüzet meggyújtottuk és elegendő levegő áll rendelkezésre, akkor a tűz egyre jobban ég, az elégéssel egyidőben sok meleget is fejleszt. Ez a fejlődő meleg ezután a még nem éghető anyagokat is képes meggyújtani. Ezért van az, hogy a jól égő fára nyugodtan rátehetjük a szénét, mert az a fejlődött hőtől meggyullad és hosszú ideig fűti a szobát.

6. kép. A tűz melegfejlesztő képessége okozza azt, hogy a keletkezett tüzek — szakszerű beavatkozás hiányában — mindaddig terjednek, amíg útjukban éghető anyagot találnak. A képen látható konyhában a tűzhelynél keletkezett tűz a fal tapétáját végig égette és meggyújtotta a szekrényt is. Ha a szakszerű beavatkozás nem történik meg, elégett volna a szekrény is.

7. kép. Egy lakásban, mint egyéb helyeken igen sok tüzet okoznak a magukra hagyott gyermekek. A gyermekek a gyufával, tűzzel játszva, meggyújthatják a függőnyt,

szőnyeget, asztalterítőt és már kis is fejlődik a lakástűz. Ha a szülők eltávozásukkor az ajtót óvatosságból rázárják a gyermekekre, rendszerint halálos végűek az ilyen lakástűzek. Ezért gyermeket soha és sehol ne hagyjunk tűz, vagy gyufa közelében felügyelet nélkül.

- 8. kép.** Ugyancsak rendkívül sok tüzet okoz az egyéb gondatlanság is. Például egy bekapcsolva felejtett villanyvasaló képes felgyújtani a terítőt és az asztalt. Ebből, ha senki sincs jelen, lakástűz keletkezhet. Gondatlanul könnyen gyúló anyagok közé dobott parázsló cigarettavég, vagy égő gyufa ugyancsak sok és néha veszélyes tűznek volt már az okozója.
- 9. kép.** Háború esetén sok tűz keletkezik a bombák robbanásakor fellépő hirtelen hőhatástól. A kép egy lakóterület felett felrobbanó időzített bomba villanását ábrázolja. A robbanás hőhatása képes a romokat, épületeket felgyújtani és így esetleg egyszerre több tűzfészket létrehozni.
- 10. kép.** A felrobbanó rombolóbombák közvetett módon is tudnak tüzet okozni. A képen egy összeomlott épületben lévő eltörött gázvezeték csöve látszik, amelyen a kiáramló gáz a bomba hőhatásától meggyulladt. Az égő gáz azután felgyújtja a romokat.
- 11. kép.** Légítámadás alatt a legtöbb tűz azonban a gyújtóbombáktól keletkezik. A képen padlástérben égő, egy tűzfészket okozó gyújtóbomba látható. Ha a padláson éghető anyagok vannak tárolva, tehát a padlás lomtalanítása nincs szabályszerűen végrehajtva, ez a kis súlyú gyújtóbomba is elég nehezen oltható tűzfészket tud okozni. A fenti, jól lomtalanított padláson azonban kiképzett önvédelem mellett, nem jelent különös veszélyt az ilyen gyújtóbomba.
- 12. kép.** Több tűzfészket okozó fémmel töltött gyújtóbomba robbanása látszik e képen. Megfigyelhetjük, amint az égő fémdarabok, fehér füstöt fejlesztve, szétrepülnek. Az

számos gyújtóbombát felrobbant az előző képen látott tűz-
szórtól: nagyobb tüzet okoznak. Ezek csak akkor tud-
nak komolyabb méretű tüzet okozni, ha nagyobb
mennyiségű éghető anyagba ütköznek. Jól kiképzett és
jól felszerelt önvédelmi csoportok a több tűzfészket
okozó gyújtóbombák ellen is eredményesen tudják a
harcot felvenni.

13. kép. Épület belsejébe becsapódott nagysúlyú, folyadékkal
töltött gyújtóbomba égését látjuk a képen. A nagy-
mennyiségű éghető folyadék okozta tűz félelmetes lát-
ványt nyújt, mert úgy látszik, hogy még a fal is ég.
Ezt a falra fröccsent égő anyag okozza, melynek el-
égetése után csak a berendezés tüzével lehet számolni.
Megfelelő rátermettséggel és kellő időben való beavat-
kozással ez ellen a gyújtóbomba ellen az önvédelmi
csoportok felszerelésével is megfelelő eredményt lehet
elérni.

14. kép. Így néz ki egy városrész nagyobbarányú gyújtóbomba-
támadás után. Láthatjuk, hogy több, egymástól külön-
álló, kisebb méretű tűz keletkezett. Közvetlenül a tá-
madás befejezése után, tehát amikor még a tüzek kicsik,
nem összefolyók, az önvédelmi csoportok a rendelkezé-
sükre álló tűzeszközökkel és anyagokkal a sok kis tűz-
fészket el tudják oltani, s ezzel továbbterjedésüket
megakadályozni, s úgy gátatvetnek annak, hogy a vá-
rosrész a tűz martaléka legyen.

15. kép. Láthatjuk, hogy a sok kis tűz mivé tud fejlődni abban
az esetben, ha az önvédelem nem avatkozik be meg-
felelő időben. A támadás után egy, egy és fél órával a
kis tűzfészkekből már nagy tüzek fejlődtek, melyeket
az önvédelem tűzoltóeszközeivel és anyagaival csak
rendkívül nehezen, vagy egyáltalán nem lehet felszám-
olni. Az ilyen tüzek eloltásához a hatósági tűzvédelmi
szolgálat segítsége is szükséges.

16. kép. Amennyiben a támadás után 2—3 órán belül a tűz-
károk felszámolását valamilyen oknál fogva sem az ön-

védelmi csoportok, sem a hatósági tűzvédelmi szolgálat nem kezdi meg — ilyen ok lehet például a szerek és felszerelések megsemmisülése, az oltóanyag teljes hiánya stb. — kifejlődhet kétésfél — három órán belül a területi tűz, amely egész utcasorokat, sőt városrészeket képes teljesen elpusztítani. A II. világháború legnagyobb területi tüze Hamburg német városban volt. Ott a területi tűz kifejlődését az okozta, hogy az utcák keskenyek voltak, a házak legnagyobb része fából épült és az önvédelmi csoportok nem szakszerűen és nem időben kezdték meg a tűz oltását, nem közvetlenül a támadás után avatkoztak be, hanem akkor, amikor már a nagy tüzek kifejlődtek.

17. kép. Magyarországi viszonylatban — ha a légmentesítő megelőző tűzrendészeti intézkedéseket maradéktalanul végrehajtjuk — kellő beavatkozás esetén nem számolhatunk területi tüzek kifejlődésével. Láthatjuk Budapest legsűrűbben beépített városrészének, a belvárosnak tűzvédelmi térképén, hogy nálunk az utcák elég szélesek, nincsenek túl nagy összefüggő háztömbök és a tűzcsaphálózat (melyet a fekete vonalak és pontok jelölnek) sűrű. Épületeinkben aránylag kevés a faszerkezet s ha a padlások lomtalanítva vannak, a legerősebb légitámadás is rendkívül nehezen tud nagyobb kiterjedésű, vagy éppen területi tüzeket előidézni.

18. kép. A keletkezett tüzek legjobb oltóanyaga a víz. Láthatjuk a képen, hogy a tűzre jutó víz gőzzé válik. A víz a teljes gőzzéválásához szükséges meleget a tűztől vonja el, tehát azt lehűti a gyúlési hőmérséklet alá. A víz ezenkívül megnedvesíti az anyagot, és gőzréteggel veszi körül, s így elszorítja a tűztől a levegőt. Ez a kettős, a hűtő és levegőelvonó hatás oltja el a tüzet. Egyes anyagokat azonban — így a víznél könnyebb fajsúlyú folyadékokat, mint a benzint, petróleumot és az áram alatt lévő berendezéseket, valamint a mézkarbidot, és az olyan tüzet, amelynek hőfoka 2000

Celsius fok felett van — nem szabad vízzel oltani, mert több kárt okozunk vele, mint hasznot.

19. kép. El lehet a tüzeket úgy is oltani, hogy elvonjuk tőle az égéséhez szükséges levegőt, illetve a levegő oxigénjét. Láthatjuk az első képen, hogy a lábasban meggyulladó zsírt, melyet nem lehet vízzel oltani, legeredményesebben úgy olthatunk el, hogy fedővel, vagy esetleg egyéb anyaggal, például pokróccal, nedves ruhával letakarjuk. Ezzel elzárjuk a levegőt, így az égést megszüntetjük.

A második képen látható oltási mód a homokkal való oltás. A homokot általában a fémmel töltött gyújtóbombák oltásánál alkalmazzuk, mivel ezeket vízzel oltani nem lehet, égési hője ugyanis 2000 Celsius fok felett van. Száraz, csomómentes homokkal és földdel azonban bármilyen égő anyag eloltható, mert a poranyag elzárja azt a levegőtől s így elalszik.

20. kép. A képen lábonálló gabonátábla tüzének oltását láthatjuk. Ilyen esetben az éghető anyagot vonjuk el a tűz haladási irányából úgy, hogy a tűz fészket körülkaszáljuk és a lekaszált részt felszántjuk. A felszántott földön a tűz nem tud továbbterjedni, tehát az égés megszűnik.

21. kép. Hogy az önvédelmi csoportok megfelelő szakszerűséggel és ütőképességgel tudják a keletkező kis tüzeket megtámadni, részükre oltóanyagot és felszerelést kell biztosítani. A képen a padlásterek tűzoltófelszerelését és anyagait látjuk. Ezek a következők: 100 liter víz, fél köbméter homok, 2 db veder, 2 db lapát, 1 db szikracsapó, 1 db, a padlástér legmagasabb pontját elérő létra. Ezzel a felszereléssel a padlástérbe becsapódó gyújtóbombák oltását azonnal meg lehet kezdeni. Az eredményes működés előfeltétele tehát az, hogy minden padláson ott legyen a szükséges mennyiségű oltóanyag és felszerelés, lehetőleg a padlásfeljárók közelében elhelyezve.

22. kép. Az épületek belsejének tűzvédelmét úgy biztosítjuk, hogy minden megkezdett 30 négyzetméter alapterület után 5 kilogramm homokot helyezünk el, és az összes nagyobb edényeket — mint teknő, mosófazék, fürdőkád stb. — állandóan telve tartjuk vízzel. A homokot a látható módon, papírszakban kell tartani és úgy kell elhelyezni, hogy át ne nedvesedhessenek. A zacskókat csak félig szabad megtölteni homokkal, és az üresen maradt zacskórészt fogantyúszerűen kell összesodorni, könnyen lehessen vinni.
23. kép. A lépcsőházakban a lépcsőpihenőkön 10 kilogramm oltóhomokot kell elhelyezni. Itt is nagy figyelmet kell fordítani a homokozzacskók nedvességtől való megóvására. A képen a 10 kg homok tűzifadarabokra helyezett deszkán áll. Így a lépcsőházakat fel lehet mosni anélkül, hogy a zacskók átnedvesednének, vagy azokat el kellene mozdítani.
24. kép. Az óvóhely kijáratának közelében tartalék oltóanyagokról kell gondoskodni. A tartalék oltóvíz mennyisége a padlástérben lévő összes vízmennyiség fele, de 200 liternél nem kevesebb. Homokból az épület belsejében elhelyezett homokmennyiség felét, de legkevesebb 1 köbmétert kell tartalékolni. A képen a 200 liter víz és az 1 köbméter homok elhelyezését láthatjuk olyan helyen, ahol nedvességtől és szennyeződésektől a lehetőség szerint védve van.
- A fent felsorolt anyagok mellett azonban különböző eszközökre is szükség van ahhoz, hogy a tűzoltóegység eredményesen tudjon dolgozni. A következő képeken tehát a tűzoltó eszközökkel ismerkednek meg.
25. kép. Ezen a képen az önvédelmi csoportot láthatjuk gyakorlat közben. Minden egység a saját szakterületét gyakorolja. Az egyes szakegységek azonban szorosan együttműködnek, mert csak így tudják feladatukat megoldani. Nézzük meg közelebbről a tűzvédelmi egység munkáját.
26. kép. Láthatjuk, hogy mindegyik tűzoltóeszköz hűtőanyagot tartalmaz. A kép jobb sarkában azikrazonpóval, elölte lapátal, kettőjük mögött pedig vedérrrel és vedérfélszennel.

vel gyakorlatozik az egység. Nézzük meg ezeknek a felszereléseknek a használati módját részleteiben is.

- 27. kép.** Először beszéljünk a vödör használatáról. A vödör vízdobásra és vízszállításra szolgál.
- A vízdobáshoz való felállást mutatja a kép. Megfigyelhetjük, hogy az elvtársnő rézsutos oldal-terpeszállásban áll fel, nem pedig teljesen szemben a célponttal. Láthatjuk, hogy a vödör fülét lehajlítja és odafogja a vödör széléhez, nehogy a vízdobás folyamán a lecsapódó fül odacsapja ujjait a vödör széléhez. Vízdobáshoz a vödröt mindenkor háromnegyed részéig szabad csak vízzel megtölteni azért, mert, ha teleöntenénk, szállítás közben sok vizet pazarolnánk el.
- 28. kép.** A vízdobás első mozzanatát figyelhetjük meg a képen. Először a vízdobó hátsó támadóállást vesz fel, a testsúlyát a hátullévő jobb lábára helyezi és a vödröt hátrahúzza, amennyire csak lehet úgy, hogy a vödör a lehetőséghez képest vízszintes maradjon. Figyeljük meg, hogy az elvtársnő a vödör szélét fogja, mert így a legbiztosabb a fogás.
- 29. kép.** A kép vízdobás közben ábrázolja a dobót. Az előző képen látott hátsó támadóállásból első támadóállást vesz fel, egészen gyors testsúlyáthelyezéssel és karjai erőteljes előremozgatásával lendületet ad a vedernek. Most a testsúly az elől lévő bal lábán van. Legfontosabb az, hogy a vödör még mindig vízszintesen maradjon.
- 30. kép.** Az előző képen látott előrelendülés befejezését figyelhetjük meg. A vízdobó befejezte a lendületet, a vödröt előre fordította és egy tömegben dobta a cél felé a vizet. Figyeljük meg, hogy a vödör szájával előre néz, a cél felé, és hogy a víz egy tömegben hagyja el a vödröt. A vízdobó lendülete akkora volt, hogy egy lépést előre lépett.
- 11. kép.** Figyeljük meg közelről a vödör tartását és a víz útját. Látjuk, hogy a kéz a vödör fülét odaszorítja annak szé-

léhez, mind a két kar majdnem vízszintes, a víz pedig a vödör alsó részén egy tömegben dobódik ki a vödörből. A víz egy tömegben való kidobása rendkívül fontos, mert csak így jut egyszerre nagytömegű víz a tűz felszínére és csak így lehet eredményesen tűzoltást végezni.

32. kép. Ejnye elvtársnő! Így aztán nem lehet tüzet oltani! Figyeljük meg, hogy a helytelenül tartott vödörből a víz szétszóródik, abból a tűzre igen kevés jutna. A vízdobó a vödör fülét fogja, ezért keze odaütődik a széléhez, bal keze nem a vödör tetején helyezkedik el, hanem oldalt, a víz pedig nem a vödör alsó, hanem a felső szélén ömlik ki. Így nem szabad vizet dobni!

33. kép. Ez már más, ez a helyes kiöntési mód. Az egész víztömeg a székre és az arra kitett téglára zúdul. Az elvtársnő már megtanulta a vödörrel történő oltás helyes módját. Most már csak a gyakorlás van hátra. A céltárgytól való távolságot növelni kell, és amikor már 5—6 méterről is eltaláljuk vízzel a célra kitett téglát vagy egyéb céltárgyat, akkor fokozatosan emelhetjük a cél magasságát is. A vödörrel való helyes vízdobás igen fontos az önvédelmi csoportok tűzoltói munkájában. Ha kellő mennyiségű víz áll rendelkezésre, a vödörrel való vízdobással már komolyabb méretű tüzet is el lehet oltani, de csak úgy, ha a víz a célra is jut. Ezt azonban csak kellő gyakorlattal lehet elérni.

34. kép. A vödör másik felhasználási módja a vízszállítás. A vödörrel való vízszállítás megszervezése elég komoly feladat. Lényege az, hogy egymás mellett állva, adjuk kézről-kézre a vödröket, egészen a tűz színhelyéig. A képen azt a pillanatot látjuk, amikor a lakóház óvóhelyén tartózkodók a tűzvédelmi egység parancsnokának irányításával egysoros vödörlánc megalakításához megindulnak a kép balszélén lévő vízforrás felé. A lakók másik része a tűz színhelye felé indul, hogy mind a két oldalról megindítsák a vödör láncalakítását.

35. kép. A tűzvédelmi egység parancsnoka egysoros vödörlánc megalakítására adott utasítást. A lakók a képen látható módon alakítják meg a láncot. Mindenki vízszintesen kinyújtja a karját és olyan távolságra állnak fel egymástól, hogy tenyerük elfedje egymást. Ilyen távolságra felállva, nem kell senkinek sem elhagynia a helyét, mert elmozdulás nélkül tudja átvenni és továbbadni a vödört.
36. kép. A képen a működő vödörláncot látjuk. Ugyanazon az embersoron halad a tele vödör víz a tűz felé, mint a tűztől az üres vödör a vízforrás felé. A vödörket a vödörláncnál is háromnegyed részig kell vízzel tölteni, hogy ne szóródjon ki belőlük a víz. Nézzük meg közelebbről a tele vödör átvételét és továbbadását.
37. kép. Általános szabály az, hogy a vödörnek minden esetben vízszintesen kell lennie és hogy mindig azzal a kézzel kell továbbadni, amelyikkel elvettük, lehetőleg térdmagasságban.
- A baloldali képen az elvtársnő átveszi a tele vödört. A jobboldali képen adja tovább, de előbb át kellett vennie az üres vödört. Amikor átvették tőle a tele vödört, az üreset fogja továbbnyújtani.
- Az egysoros vödörlánc gyakorlására is szükség van, mert csak akkor tudjuk a tűz oltásához szükséges vízmennyiséget pótolni, ha a vízszállítás folyamatos lesz, ezt pedig csak megfelelő gyakorlattal lehet elérni.
38. kép. Ha az önvédelmi csoportnak elég ember áll rendelkezésére, akkor nem egy-, hanem kétsoros vödörláncot alakít. A képen az önvédelmi csoport megindulását látjuk, amint kettős sorban, az egységparancsnok vezetésével megindulnak a vízforrás felé.
39. kép. A kétsoros vödörlánchoz a felállítás a látható módon történik. A hátsó, nekünk szembenálló soron fog haladni a kép jobboldaláról balra a tele vödör, ezért abba a sorba erősebb nő és férfi elvtársakat kell állítani. A nekünk háttal álló soron fog az üres vödör ha-

ladni a vízforrás felé. Ebbe a sorba gyengébb testalkatú nőket és gyermekeket is beállíthatunk, mert csak üres vödört kell továbbadni. A távolság felvétele ugyanúgy történik, mint az egysoros vödörláncnál történt, a két sor egymástól 1,5 — 2 m távolságra áll.

40. kép. A képen a működő kétsorcs vödörláncot láthatjuk.
41. kép. Abban az esetben, ha nagyobb mennyiségű vízre van szükség, és megfelelő létszám áll rendelkezésre, háromsoros vödörláncot kell alakítani. A két szélső sorban (mely ugyanúgy veszi fel a távolságot, mint az előzőekben) kell a férfiakat és erősebb nőket beosztani, míg a középső sorba, mely arccal a tűz színhelye felé áll, gyengébb testalkatú nőket, idősebb és erősebb gyermekeket is beállíthatunk, mert ott megy az üres vödör. A középső sor egymástól kártávolságnyira áll fel, mint ahogy a képen látható.
42. kép. A képen a működő háromsoros vödörláncot láthatjuk. A középső sor mindig azzal a kezével adja hátra az üres vödört, amelyikbe kapta, tehát azt a vödört, amelyik a balsoron ment a tűz felé, azt balkézssel, amelyik a jobbsoron, azt jobbkézzel. Így az egyenletes vödör-elosztás mindig biztosítva van.
43. kép. Az előbbiektől különbözik a lépcsőházban felállított vödörlánc. Lényegében az egysoros vödörlánchoz hasonlít, különbség annyi, hogy minden második beosztott kilép és szembefordul a helybenmaradó sorral, mint ahogy a képen látszik. A vödör útja az egysoros vödörláncéval megegyezik.
44. kép. A lépcső pihenőjén a beosztottak nem lépnek ki helyükről, hanem úgy állnak fel, mint az egysoros vödörláncnál. A kép balsarkában láthatjuk a tele vödör átadását és az üres vödör átvevését egyidőben.
45. kép. Egysoros vödörlánc látszik a képen, amikor a vizet a tetőre kell felszállítani. Ilyen esetben létrára kell felültetni a beosztottakat a látható módon, hogy egymásnak a vödröket át tudják nyújtani. A létrát ilyen eset-

ben meredekebbre kell állítani, mint szokásos, hogy a fokozott igénybevételt jól kibírja. Természetesen a létra kitámasztásáról minden esetben gondoskodni kell.

16. kép. Az önvédelmi csoportok legnagyobb hatósugarú fegyverének, a vödörfecskendőnek az összeszerelését láthatjuk a képen. Általában a vödörfecskendőket szétszerelt állapotban tárolják. A készültség elrendelésekor a fecskendőt a lábtartóra rá kell szerelni és a tömlőre a lövőkét rá kell csavarni. Ezenkívül a fecskendő dugattyúját be kell zsírozni.
17. kép. Vödörfecskendővel általában két beosztott szokott dolgozni. Látjuk a képen, hogy az 1. sz. beosztott bal kezében lábtartójánál fogva összetekercselt tömlővel a vödörfecskendőt, míg jobb kezében egy vödör vizet visz. A 2. sz. beosztott két vödör vizet visz. Egymás mellett haladnak a tűz színhelye felé.
18. kép. A tűz színhelyét 4—5 m-re megközelítve, az 1. sz. beosztott jobb kezéből leteszi a vödröt, és a lábtartó tövét megfogva, a fecskendőt belehelyezi a vödörbe anélkül, hogy bal kezével a tömlőt felengedné. A 2. sz. beosztott a két vödör vizet szorosán az első vödör mellé teszi.
9. kép. A vízutánpótlás látható a képen a fecskendő működése közben. A 2. sz. beosztottnak úgy kell a vizet a fecskendező vödrébe önteni, hogy a fecskendezést közben ne akadályozza.
0. kép. A vödörfecskendővel való helytelen és helyes oltást láthatjuk. A baloldali képen az elvtárs merev, kinyújtott karral tartja a tömlőt. Így nem lehet pontosan a célra fecskendezni, mert a mereven kinyújtott kar a szivattyúzás ütemére mozog, tehát a vízszugár csapkod összevissza.
- A második képen a fecskendezés helyes módját láthatjuk. Figyeljük meg a lazán tartott kart és a kissé behajlított lábakat. Ilyen tartás mellett lehet a tűz fészket hatásosan eltalálni a sugárral.

- 51. kép.** Két olyan hibát látunk, amely a vödörfecskendő használata közben nagyon gyakran előfordul. Az első kép azt mutatja, hogyan nem szabad a lövőkét fogni. Ilyen fogás mellett a lövőke a nyomás ütemére mozog, így a sugarat irányítani nem lehet. A második képen azt látjuk, hogy a beosztott nem áll teljesen rajta a lábtartón, tehát ennek következtében a fecskendő elmozog, így nem lehet rendesen szivattyúzni. Ilyen hibákat nem szabad elkövetni, a vödörfecskendő használata nem üzembiztos.
- 52. kép.** A vödörrel történő gyakorláshoz hasonlóan kell a vödörfecskendővel való célra locsolást is gyakorolni. Először csak a képen látható módon, közelre, majd ha ez már jól megy, távolságot növelve és emelve, egészen 6—7 m távolságig és 3—4 m magasságig kell gyakorolni a célra locsolást. Elegendő létszám esetén a vödörfecskendőt két személy is kezelheti, az egyik a vödörfecskendőt működteti, a másik a lövőkét irányítja.
- 53. kép.** A rajzon a szikracsapó használatának módját látjuk. Mint ahogy a kép előtere mutatja, vízbemártva kell használni és a tűz fészket, illetve parázsló részt kell csapkodva eloltani vele. Különösen kisebb parázsló anyagok, röptüzek és erdő- vagy gabonaégés esetén lehet kiválóan hasznosítani.
- 54. kép.** Az önvédelmi tűzoltóegység felszereléséhez tartozik a fejsze is. A képen a fejsze egyik használati módját látjuk, amikor az égő tetőt elvágjuk vele. Ilyen eset akkor állhat elő, ha nem áll rendelkezésünkre oltóanyag és a tűz terjedését másképpen megállítani nem tudjuk.
- 55. kép.** Az önvédelmi csoport felszereléséhez a csákllya, vagy másnéven tűzhorog is hozzátartozik. Ennek a használatát láthatjuk a képen, amikor az égő nádat, szalmát letépjük vele a tetőről, utána a földön vízzel eloltjuk. Általában a csákllyát olyankor használjuk, amikor égő anyagot kell elhúzni vagy megmozgatni.

56. kép. A támasztólétra egy fővel való szerelését látjuk a képen. A létra alját a falnak kell támasztani, a végét fel kell emelni és fokoknál fogva a látható módon fel kell állítani.
57. kép. Felállítás után a létra alját kb. 1 — 1,5 m-re ki kell emelni a fal aljától, mint ahogy az az első képen látszik. A szerelő a kiemelés után a létrának a fal felé eső oldalára fordul és azt a látható módon kitámasztja. Vigyázni kell arra, hogy a beosztott a létrafok alatt fogja a karfát, nehogy a létrán felhaladók a kezére lépjenek.
58. kép. A két fővel való létraszerelésnél a létra alját már olyan távolságba kell elhelyezni a faltól (1 — 1,5 m), amilyen távolságban az a felállítás után kerül. Az egyik beosztott a képen látható módon a létra végére áll és segít társának az emelésben. A másik beosztott pedig az egy fővel való szereléshez hasonlóan felállítja a létrát. Felállítás után egyikük kitámasztja a létrát az előbb látott módon.
59. kép. A vödör, homok, lapát használatát nézzük meg a gyújtóbomba eloltása közben. A képen padlástérben kissúlyú gyújtóbomba égését látjuk. Az ajtóban feltűnt az önvédelmi tűzoltóegység beosztottja, jobb kezében lapáttal, bal kezében vödör homokkal. Gázálarc van rajta, mely részben a bomba egészségre ártalmas füstje elleni védekezésre, részben arcának és szemének az esetleg szertefreccsenő izzó részecskék elleni megvédésére szolgál. Óvatosan közelíti meg a gyújtóbombát.
60. kép. Az önvédelmi tűzoltó a lapátot maga mellé letéve, a vödörből kiöntötte a homokot és visszadobja az ajtóhoz, hogy az időközben megérkezett másik beosztott homokot tudjon utána szállítani. A beosztott a füst ellen szája elé kötött nedves zsebkendővel védekezik. Szemét úgy védi, hogy nem közelíti meg a tüzet.
61. kép. A képen a tűzoltót a gyújtóbomba lehomokozása közben figyelhetjük meg. Láthatjuk, hogy lapátjáról egy-

tömegben dobja a bombára a homokot, hogy annak sugárzó hőjét csökkentse, szertefröcskölését és így gyújtóhatását akadályozza. Az ajtóban feltűnt a másik beosztott, aki két vödör homokot szállít az oltáshoz.

- 62. kép.** A gyújtóbomba lehomokozása megtörtént. Mivel azonban a fémtöltetek az égéshez szükséges oxigént magukban tartalmazzák, ezért a lehomokozással ezeket eloltani nem lehet, csak gyújtóhatásukat csökkenteni. A két tűzoltó az ajtó mögött, fedezékben állva várja meg a gyújtóbomba teljes elégését és az elégés végén esetleg bekövetkező robbanást.
- 63. kép.** A bomba teljes elégése után össze kell szedni a bomba visszamaradt fémleplenyét homokkal együtt és vödörbe rakva, el kell szállítani. Ez a munka figyelhető meg a képen.
- 64. kép.** Az önvédelmi csoportba sorolt üzemekben, hivatalokban, intézményekben a tűzoltóegységek rendelkezésére állnak kézi tűzoltókészülékek is. Ezeknek felszerelését figyelhetjük meg a következő képeken.
A képen a vízzelöltő kézi tűzoltókészülék használatának módját látjuk. Az első kép azt ábrázolja, hogyan kell beütni a készülék tetején lévő ütőszöveget. Az ütőszög beütése után a készülék azonnal működni kezd.
A második kép a készüléket működés közben ábrázolja.
- 65. kép.** Porralöltő kézi tűzoltókészülék használatát látjuk a képen. A tűzoltó jobb kezében lévő kereket balraforгатja s így kezd a készülék működni.
- 66. kép.** A képen a folyadéktüzek oltására alkalmas habbalöltő kézi tűzoltókészülék használatát figyelhetjük meg. Az első kép a helyes levételi módot ábrázolja. A levétel után a készüléket meg kell fordítani, mire az azonnal működni kezd, mint ahogy az a második képen látszik.
- 67. kép.** Ez a kép a gázzalöltő kézi tűzoltókészülék használatának módját ábrázolja. A készülékben lévő könnyen párolgó és a levegőnél nehezebb, nem éghető gáz elszorítja a levegőt a tűztől, így azt eloltja. A készülék a

tűzoltást végző bal kezében lévő kerék balrafordatása után kezd működni. Zárt helyen vigyázni kell a használatával, mert a fejlődő gáz az egészségre rendkívül ártalmas.

68. kép. Az önvédelmi csoportok, ha olyan nagy tüzesettel állnak szemben, amelyekkel megbirkózni nem tudnak, a hatósági tűzvédelmi szolgálattól kérnek segítséget. A képen a hatósági tűzvédelmi szolgálat fecskendőit látjuk a gépkocsivezetők eligazítása közben.

A kiképzési anyag tökéletes elsajátításával, a jól megszervezett és lelkiismeretesen végrehajtott gyakorlatokkal el kell érünk azt, hogy a keletkezett kisméretű tüzeket idejében eloltsuk és a hatósági tűzvédelmi szolgálattól ne kelljen segítséget kérnünk, mert ha a tüzet el hagyjuk hatalmasodni, lakóházunk, üzemiünk és egyéb vagyontárgyaink nagyrésze a tűz martaléka lesz.

VÉGE

Felelős kiadó: B. M. Légóltalom Országos Parancsnoksága kiképzési osztálya.

14175/1 — Vörös Csillag Nyomda, Budapest. Felelős: Poroszka L.

